

Hősünknek (a szerzőnek) leginkább az fáj, hogy korunk ifjú nemzedékét megfertőzte a könnyű/könnyelmű élet lehetősége, életcéljukká az érdemtelenül szerzett élvezetek hajszolása vált. Számukra „büdös a munka, nem ismerik a tisztesség fogalmát, semmibe veszik, sőt gúnyolják a szellemi-erkölcsi értékeket, amelyeknek birtoklása és tisztelete nélkül nincs értelmes emberi élet”. A modernnek nevezett világgal, az önzésre biztató, túlbujánczó fogyasztói társadalommal sehogy sem tud megbarátkozni. Elkészeríti a kapzsi politika megosztó ereje, a harácsolók hatalma, a tobzódó nacionalizmus (lásd: a vereckei emlékmű meggyalázása) és saját népének önvessztő ideológiája („*tűrik engedelmesen / apák, anyák / a nyelvük elveszejtésére / pokoli következetességgel kimódolt / merényletet, / hogy csemetéik / saját iskolájukban / idegenül tanulják / az egyszerűséget is...*”).

Az öregedés, a magárahagyatottság és a kisebbségi lét kérdéseit feszegető, érdekes könyv Nagy Zoltán Mihály regénye, melyben egy önmagával és Istennel perlekedő öregember felfogása szembesül korunk szétesőben lévő világával. (*Intermix Kiadó, Ungvár, 2010*)

OLÁH ANDRÁS

HETÉNY JÁNOS: A MAGYAROK MÁRIÁJA

A „Mária-tiszteletünk teológiája és néprajza” alcímmel megjelent terjedelmes könyv szerzője nyugalmazott római katolikus lelkipásztor, 1957-ben e munka első fogalmazványáért kapott doktori címet. Az életének 81. évébe ért, egykor soproni plébános — aki évtizedekig állt szoros munkakapcsolatban Bálint Sándor professzorral — doktori disszertációjának folyamatos és következetes kiegészítésén kitartó szorgalommal munkálkodva, a hazai mariológiai kutatás első nagy vallási-néprajzi összefoglalóját hozta létre.

„Népünk körében a Mária-tisztelet nem egyszerűen hívő gondolati tevékenység, szeretet-indulat, hanem különösképpen magatartás volt. A Máriával való találkozás keresése, a Szűzanya életével való bizalmas együttélés. Bensőséges, közvetlen valóságként felfogott kapcsolat a Szent Szűzzel” — vallja kutatásának és adatgyűjtésének alapos indokáról a szerző. Barna Gábor, a könyv néprajzi lektora írja ajánlásában: „A teológus és néprajzkutató Hetény János új könyvéből a Mária-ünnep világán keresztül ismerjük meg az Istenszülő hazai kultuszának gazdagon rétegzett történeti és jelenkori formáit. Az ünnep az együttérzésnek más és más lehetőségét adta. A Mária-ünnep nemcsak emlékezés, hanem egy újabb találkozás, újabb imitáció, megélés, valós megjelenítés. A vallás a mindennapi élet megszentelésén keresztül valósul meg igazán a népi

vallásosságban. Az ilyenfajta szemlélődő realizmusból felépülő Mária-tisztelet — más vallási kultusszal együtt — kultikus keretbe foglalja az életet, a mindennapi munkát. Az élet része, nélkülözhetetlen tartozéka. Spirituális védelem a sátán, a gonosz ellen; fizikai védelem az élet veszélyeztetettségével szemben.”

Barna Gábor e gondolataiból kiviláglik, hogy Hetény János könyve egyértelműen több a tudományos eredmények felmutatásánál, hiszen pontosan napjainkban van a legnagyobb szükség arra az erkölcsi vértetetre, amit a Szűzanya tisztelete folyamatosan segít ébren tartani. Az alapos, körültekintő, tág merítésű könyv kétségkívül érdeme, hogy feltétlenül tanulságos mondanivalóját irodalmi és teológiai idézetek, népi énekek kísérik-szemléltetik. A karancsberényiek által virasztáskor énekelt, „Az olajfák hegyét esti fény borítja” kezdetű legendaballada kottája is olvasható a könyvben. A mű vizsgálódása a Szeplőtelen Fogantatástól életének fontosabb állomásain keresztül Szűz Mária mennybevételéig és megkoronázásáig tart, ideértve a Boldogasszonykérdést, benne a Patrona Hungariae, Magyarok Nagyasszonya tiszteletének történelmi vetületeit. Mindezek érzékeltetik a Szűz Mária oltalmába ajánlott ország és nép vázlatos sorsát.

A tiszteletre méltó munkát rendkívül gazdag irodalomjegyzék, angol nyelvű kivonat, és magyarázatokkal kísért, értékes, színes képmelléklet egészíti ki. Az ízléses kivitelű könyv vetületét Horváth József (a szerző egykori kedves tanára) *Látogatás* című akvarellje díszíti. A művész Szűz Mária — Erzsébetnél tett — szentírásai látogatását festette meg. A festmény érdekessége, hogy Mária piros ruhája által Kapuvár és Csorna aszszonyainak hajdani pünkösdi népviseletét ábrázolta a művész.

Jelentős munkáját felejthetetlen mesterei — Bálint Sándor, Fél Edit és Radó Polikárp professzorok — emlékének ajánlotta Hetény János. E recenzió írója pedig — aki büszkén vállalhatja magát Heténytaníványnak a hitben — ugyanazzal a mottóval ajánlja az olvasók figyelmébe e munkát, ami II. János Pál pápa (*Mater Redemptoris* enciklika 27.) megállapításaként került a kötet élére: „A különböző népek és nemzetek közül azok, akik a földön nemzedékeken át hittel fogadják Krisztusnak, a megtestesült Igének, az Údvözítőnek titkát, nemcsak hogy tisztelettel fordulnak Máriához, és bizalommal járulnak hozzá, mint anyához, hanem az ő hitéből erőt is merítenek saját hitükhöz. És pontosan ez az élő részesedés Mária hitében teszi őt jelenlétűvé az egyháznak, mint Isten új népének zarándokútján, az egész földkerekségen.” (*Szent István Társulat, Budapest, 2011*)

ZSIRAI LÁSZLÓ